

Utredning av Mitt förslag

Staket vid lekplatser

Innehåll

Bakgrund.....	3
Utredning	3
Tillgänglighetsanpassning på kommunala lekplatser.....	3
Lekplatsen Havet.....	4
Staket på kommunala lekplatser.....	5
Lekplatser och skolgårdar	7
Ekonomiska konsekvenser.....	7
Slutsatser.....	8
Bilaga 1 Lekplatser Tierps kommun.....	10

Bakgrund

Mitt förslag är ett sätt för medborgare i Tierps kommun att påverka hur kommunen kan utvecklas och förbättras. Alla medborgare oavsett ålder är välkomna att lämna förslag och rösta på redan befintliga förslag. Förslagen ska handla om sådant som kommunen har ansvar för och möjlighet att besluta om. Alla godkända förslag finns publicerade i 60 dagar och under den tiden kan andra också rösta på förslagen. Ett förslag med minst 30 röster skickas vidare för politiskt beslut.

Den 15 mars 2025 inkom följande förslag:

Staket vid lekplatser

Tierps kommun har satsat mycket på kommunens lekparkar, men har i denna stora satsning glömt några grupper i samhället. Lekparkerna saknar höga staket, med grind. Det gör att familjer med barn med bla NPF-diagnos i stor utsträckning utesluts från lekparkerna. Dessa barn har inte samma förståelse för fara eller att stanna inom ett utnämnt område. Men med staket och grind kan även dessa familjer få njuta av lekparkerna, på ett säkert sätt. Det gäller även andra familjer med flera små barn, men där bara en vuxen har möjlighet att följa med till lekparken.

Mitt förslag är att kommunen ser över vilka lekparkar som skulle kunna få staket och grind. Självklart vore i den redan idag anpassade lekparken Havet, men även i fler lekparkar runt om i kommunen finns behovet.

Röstningen avslutades 16 maj 2025 och förslaget har fått 41 röster.

Utredning

Tillgänglighetsanpassning på kommunala lekplatser

I Tierps kommun finns det 20 kommunala lekplatser runt om i kommunens tätorter. Under de senaste tio åren har kommunen arbetat med att renovera och utveckla de kommunala lekplatserna. Standarden på lekplatserna har höjts och utbudet av lekutrustning har ökat. Vid renoveringarna har man strävat efter att skapa varierande lekplatser med olika teman och olika typer av lekutrustning, men gemensamt för samtliga nyrenoverade lekplatser är att alla ska vara inbjudande, säkra och tillgängliga för alla. Ambitionen vid planeringen och byggnationen av lekplatserna har varit att det ska finnas något för alla vid varje kommunal lekplats, och för att säkerställa detta ska en nyrenoverad lekplats innehålla minst tre lekattraktioner som har klassificeringen tillgänglighetsanpassad.

Det finns flera olika variationer och grader av funktionsnedsättning, vilket leder till att tillgänglighetsanpassningen av lekturtrustning kan se väldigt olika ut och vad som är tillgänglighetsanpassat för en del är inte nödvändigtvis tillgänglighetsanpassat för andra. Tillgänglighetsanpassad lekturtrustning är inte heller enbart anpassad för barn med någon form av funktionsnedsättning, utan den är anpassad för att passa så många barn som möjligt. All lekturtrustning kommunen köper in är certifierad och i produktbladet framgår det på vilket sett lekturtrustningen är tillgänglighetsanpassad. Exempel på tillgänglighetsanpassad lekturtrustning är gungfjäderdjur med ryggstöd, kompisingor/fågelbogungor där både barn och vuxna kan ligga ner, sandlådebord, trappor med handtag, samt öppningar stora nog för en vuxen att ta sig in och lekpaneler på marknivå. Andra sätt som kommunen arbetar med tillgänglighetsanpassning på lekplatserna är bland annat val av underlagsmaterial – stenmjölsgångar in till och runt om i lekplatsen och olika typer av fallskydd – picknickbord med platser för rullstolar, rullatorer och barnvagnar, samt utplacering av sittplatser på strategiska platser i lekparken så att det är lätt att ha barnen under uppsikt även när de byter lekattraktion.

Olika typer av tillgänglighetsanpassning

Det finns många variationer och grader av funktionsnedsättning, vilket betyder att det finnas många olika typer av tillgänglighetsanpassningar på lekturtrustningarna. Uppfyller lekturtrustningen ett av dessa kriterier klassas lekturtrustningen som tillgänglighetsanpassad:

- *Tillträde på marknivå*
- *Passiv åtkomst*
- *Multi-sensorisk*
- *Syn krävs inte*
- *Hörsel krävs inte*
- *Låga kognitiva krav*
- *Tillgänglig för vuxna*
- *Lugnande*
- *Betydande utmaning*
- *Ensam lek*

Lekplatsen Havet

Lekplatsen *Havet* ligger i grönområdet vid Fiskvägen i Tierp. Lekplatsen byggdes 2017 och målet vid planeringen och byggnationen av lekplatsen var att skapa en lekplats med högre tillgänglighetsanpassning än vad som finns på de övriga kommunala lekplatserna. *Havet* anpassat för olika funktionsnedsättningar hos både barn och vuxna, och lekplatsens huvudsakliga syfte är att vara en inkluderande lekplats som bjuder in till *lek på lika villkor*. Tanken är att *Havet* ska täcka upp behoven av en helt tillgänglighetsanpassad lekplats för hela kommunen, och inte enbart områdets eller ortens behov.

Lekplatsen är utformad för att ge samtliga barn så bra förutsättningar som möjligt för att kunna leka på lika villkor. Lekplatsen är även utformad för att vuxna ska kunna vara med i leken på ett mer aktivt sätt än vad som kanske är möjligt vid de andra kommunala lekplatserna. På lekplatsen finns det bland annat en rullstolsramp rakt in i det stora lekskeppet och en separat rullstolsgång. Det är trappor med handledare upp till rutschkanan och gungfjäderdjuren har ryggstöd, det finns även ett tvåsitsigt gungfjäderdjur som ger vuxna möjligheten att sitta med sina barn eller att äldre barn kan sitta med sitt yngre syskon. På lekplatsen finns det flera olika gungor samt lekpaneler och lekskulpturer på marknivå. Hela lekplatsen består av fallskyddsplattor och stenmjölsgångar, och det finns gott om varierande sittplatser. Lekplatsen har även

två egna parkeringsplatser för rörelsehindrade i direkt anslutning till lekplatsen. Runt om lekplatsen finns det stora grönytor, några större träd och en bit bort finns en liten skogsdunge.

Platsen för lekplatsen klassificeras som relativt säker då den inte ligger dikt an en bilväg eller något annat som kan utgöra en större fara. Den närmsta bilvägen är en liten bostadsgata med hastighetsbestämmelsen 30 km/h. Det råder god sikt i och runt om lekplatsen, och den närmsta högtrafikerade bilvägen är Strömsbergsvägen, som ligger mer än 100 meter bort. Vid en lekplats är det inte bara själva platsen där lekutrustningen står som utgör lekplatsen, omgivningen runtomkring har också stor betydelse för lekplatsens lekvärde. Det finns många studier som visar på att naturen är viktig för barnens fantasi, utveckling och välbefinnande. I Tierps kommun har man turen att kunna anlägga de flesta kommunala lekplatserna i miljöer som även bjuder in naturen i leken.

Figur 1. Lekplatsen Havet har ett stort lekskepp specialanpassat för att möjliggöra lek på lika villkor. Havet ligger i ett stort grönområde skyddat från biltrafik.

Staket på kommunala lekplatser

Förslaget som inkommit i ”Mitt förslag” lyfter att det saknas höga staket och grindar runt om de kommunala lekplatserna, vilket stämmer då det är ett medvetet val kommunen gjort att nästan aldrig sätta upp staket vid de kommunala lekplatserna. Det finns staket vid några lekplatser där lekplatsen ligger dikt an en bilväg eller vattendrag, men dessa lekplatser är inte helt inhägnade och det finns inga låsbara grindar; staket sitter endast på den del av lekplatsen som gränsar mot ”faran”. I bilaga 1 framgår det vilka av de kommunala lekplatserna som är delvis inhägnade. Fördelar med staket runt om lekplatsen är, som framkommer av förslaget, att det gör det möjligt för vuxna att stänga in barnen på lekplatsen så att de inte kan springa iväg.

Det finns inget lagkrav på staket runt om kommunala lekplatser och det finns flera anledningar till varför det inte har satts upp höga staket och grindar runt lekplatserna. En av de primära anledningarna till varför det inte har satts upp staket beror på *tillgänglighet*. De kommunala lekplatserna ska vara öppna och tillgängliga för alla, de ska vara inbjudande och möjliggöra för spontanlek. Sätts det upp ett högt staket med grindar runt lekplatserna är lekplatserna inte längre tillgängliga för alla. Barnen

är lekplatsernas främsta målgrupp och skulle det sättas upp höga staket och grindar kommer de flesta från den målgruppen att uteslutas från lekplatsen, eftersom de inte kommer att kunna öppna grinden själva. Barn som bor i närheten av lekplatsen och tidigare fått gå till lekplatsen själva kommer istället att bli beroende av att ha en vuxen med sig för att släppa in och ut dem från lekplatsen. Det finns även äldre och personer med nedsatt styrka och/eller rörelseförmåga som inte kommer att klarar av eller kommer att ha svårt att öppna grindarna, dessa utesluts då också från lekplatsen och kommer inte kunna gå dit med sina barn eller barnbarn. Det går att argumentera att det ofta kommer att finnas andra vuxna som kan släppa in barn eller andra som har problem med grindarna, samt att det kan sättas upp regler om att grinden exempelvis alltid ska lämnas öppen när man lämnar lekplatsen, men det kan ändå leda till problem då det inte finns några garantier för att det alltid kommer finnas någon på lekplatsen eller att reglerna kommer att efterföljas. Detta leder till att det kommer att bli väldigt svårt för en del att planera in en utflykt till en (tillgänglighetsanpassad) lekplats om man inte vet att man kommer att kunna komma in/ut genom grinden. Lika så är det inte säkert att vuxna kommer att känna sig trygga med att släppa in andra barn på lekplatsen utan vårdnadshavare, eftersom de då till viss del kommer vara ansvariga för de barn de släppt in på lekplatsen; om det är flera familjer och ensamma barn på lekplatsen blir det också svårt för en enskild vuxen ha koll på vilka av barnen som är där med vuxna och vilka det är ok att släppa ut barnen när står vid grinden och säger att de ska gå hem.

En annan anledning till varför det inte sätts upp staket med låsbara grindar är *säkerhet*. På en kommunal lekplats är det alltid vårdnadshavare eller annan vuxen som tagit med barnen till lekplatsen som är ansvariga för barnens säkerhet – har barnen fått gå själva till lekplatsen är det fortfarande vårdnadshavarna som har ansvaret för barnens säkerhet då de givit barnen tillstånd att gå själva till lekplatsen. En risk med att det att kunna ”låsa in” barnen på lekplatsen är att det skapas en *falsk trygghet* för vårdnadshavarna som då slappnar av och blir mindre uppmärksamma på vad barnen gör inne på lekplatserna. Olyckor händer lätt och det är därför viktigt att vårdnadshavarna alltid har koll på vad framförallt mindre barn gör på lekplatsen. På förskolor får personalen inte hålla på med mobilerna när de är ute med barnen på gården då de hela tiden måste vara uppmärksamma på vad barnen gör – på en kommunal lekplats går det inte att kräva ett telefonförbud, men genom att inte ha staket och grindar måste vårdnadshavare hela tiden vara uppmärksamma på vad barnen gör.

Ytterligare en anledning till varför det inte finns staket runt de kommunala lekplatserna är för att inte behöva dra *gränsen för vad som är lekplatsen*. Som tidigare nämnts så finns det många studier som visar på naturens betydelse i barnens utveckling och hur lekvärdet på en lekplats ökar om den ligger i en stimulerande miljö. Utöver det ökade lekvärdet på lekplatsen bidrar omkringliggande vegetation med väderskydd; på varma och soliga sommardagar flyttas picknickborden eller medhavda picknickfiltar in under de kringliggande träden. Vid flera av de

kommunala lekplatserna runt om i kommunens tätorter finns det även mindre 5-manna fotbollsplaner som också ingår i lekplatsen.

Lekplatser och skolgårdar

I kommunen så är det inte bara de kommunala lekplatserna som finns tillgängliga för medborgarna, utan det finns även ett antal mindre lekplatser vid flera av Tierpsbyggens hyresbostäder samt alla skol-/förskolegårdar. Tierpsbyggens lekplatser är, liksom de kommunala lekplatserna, tillgängliga för samtliga av kommunens medborgare och besökare hela tiden. Men vad inte alla är medvetna om är att skolgårdar och förskolegårdar är tillgängliga utanför verksamhetens verksamhetstider. Det innebär att på kvällar och helger finns även alla skolgårdar och förskolegårdar tillgängliga för lek.

När det kommer till staket på skolgårdar och förskolegårdar så finns det en tydlig gränsdragning. På förskolegårdar finns det ett staket runt om hela gården med en låsbar grind. På skolgårdar behöver det enbart finnas staket på de delar av skolgården som gränsar mot en bilväg. I och med att även skolgårdar och förskolegårdar finns att tillgå utanför verksamheternas verksamhetstider finns det en stor variation av lekplatser tillgängliga för kommunens medborgare.

Ekonomiska konsekvenser

Uppsättning av ett 120 cm högt Gunnebo-stängsel kostar ungefär 550kr/meter och eftersom det är väldigt varierande storlek på de kommunala lekplatserna är det lekplatsen *Havet* som har varit utgångspunkt för denna uträkning. Lekplatsens omkrets är ungefär 120 meter och kostnaden för ett staket runt hela lekplatsen blir ca 66 000 kronor plus kostnad för grindar. Utöver inköp av staket och grindar kommer även driftskostnaderna för de lekplatser med staket att öka då gräset närmast staketet inte kommer att kunna klippas med gräsklippare, utan här kommer driften vara tvungen att trimma – trimningstid ca 1h per lekplats i ca 6 månader per år blir ungefär 15 000kr/år per lekplats.

Utöver att driftskostnaderna kommer att öka i och med anläggande av staket, kommer en direktkonsekvens bli att nya lekplatser blir mindre. Kostnaden för att anlägga ett staket ryms inte i driftsbudgeten utan den kostnaden kommer att behöva belasta lekplatsernas investeringsbudget. Vilket i sin tur leder till att den del av investeringsbudgeten som går till inköp av lekutrustning då även ska innefatta inköp och anläggning av staket och grindar.

Slutsatser

Kommunala lekplatser ska vara öppna och tillgängliga för så många människor som möjligt. Lekplatser är otroligt viktiga för barnens välbefinnande och utveckling. Närhet till roliga, attraktiva och välskötta lekplatser höjer även bostadsvärdet i ett område. Vid byggnation av nya lekplatser och utveckling av befintliga lekplatser försöker kommunen hela tiden att utgå från vad barnen vill ha och möta det behov som finns. Vid flera tillfällen under de senaste åren har det förts dialog med boende eller genomförts olika samarbeten med lokala föreningar i orterna vid planering av nya lekplatser – något som planeras att utökas ytterligare kommande år. Det är däremot tyvärr inte alltid möjligt att tillgodose alla behov eller önskemål på alla lekplatser. Även om lekplatsen *Havet* är en specialanpassad lekplats med fokus på högre tillgänglighet än vad lagkraven specificerar, så är det ändå inte alltid möjligt att tillgodose alla olika behov som finns kopplat till funktionsnedsättning och tillgänglighet. Särskilt eftersom vad som kan ses som tillgänglighetsanpassning av någon kan ses som ett hinder för andra.

Detta är första gången ett önskemål om en helt inhägnad lekplats utifrån tillgänglighetssynpunkt har inkommit till kommunen och frågan har lyfts och diskuterats internt tillsammans med driften för att se vilka möjligheter som finns. Ett av de alternativ som finns för de som behöver ha en helt inhägnad lekplats är att hänvisa dessa till någon av förskolornas gårdar. Förskolegårdarna är helt inhägnade och tillgängliga för alla utanför verksamhetens öppettider. I Tierp finns det flera olika förskolor (varav en nybyggd förskola mycket nära lekplatsen *Havet*) och i övriga tätorter (där det finns kommunala lekplatser) finns det en förskola per ort, i bilaga 1 finns en sammanställd lista över de kommunala lekplatserna, förskolorna och grundskolorna i Tierps kommun. Detta är ett nollalternativ som inte kostar kommunen något mer i varken drift eller investering och som inte heller bryter mot de lagkrav som finns på kommunala lekplatser, men som samtidigt erbjuder en lösning till förslagsställaren. Detta alternativ gör det även möjligt att fortsätta nyttja det naturliga mervärde som finns på många av de kommunala lekplatserna i och med att de ligger i en natur som bjuder in till lek i, och utforskande av, naturen.

Ett annat alternativ är att besluta att det ska anläggas staket och grindar kring de kommunala lekplatserna. Utöver den konsekvens beslutet får på lekplatsernas investeringsbudget blir en direktkonsekvens av beslutet att driftkostnaden för samtliga lekplatser ökar drastiskt ($15\,000\text{kr}/\text{år} \times 20\text{ lekplatser} = 300\,000\text{ kr}/\text{år}$). En variant på detta alternativ är att enbart sätta upp staket och grindar vid den helt tillgänglighetsanpassade lekplatsen *Havet*, vilket då enbart leder till en högre driftsbudget för en lekplats. Men oavsett om staket sätts upp vid en eller flera lekplatser kommer det att få konsekvenser för lekplatsens besökare; för en del är det positiva konsekvenser då barnen kommer att stanna kvar på lekplatsen medans det för andra kommer att leda till negativa konsekvenser då de kommer att stängas ute från lekplatsen. Barn är de som kommer att drabbas mest av de negativa konsekvenserna som ett staket och låsbar grind medför, eftersom de inte längre

kommer att kunna ta sig till lekplatsen utan en vuxen och barnens möjlighet till spontanlek på lekplatserna på vägen hem från skolan försvinner. En annan risk med att sätta upp staket och grindar vid en, eller flera, kommunala lekplatser är att antalet olyckor lekplatserna riskerar att öka då man "glömmer bort" det föräldraansvar/vårdnadshavaransvar som finns på alla kommunala lekplatserna.

Ytterligare ett alternativ är att gå en "medelväg" och sätta upp ett staket runt en del av lekplatsen, alternativt staket runt hela lekplatsen men med öppna grindhål utan grindar. På så sätt kan det vara lättare för en vuxen att ha översyn över lekplatsen om man är där med flera barn, och det kan även göra det lättare att hinna ifatt/blockera barn som bestämmer sig för att ge sig iväg på egen hand samtidigt som ingen stängs ute från lekplatserna. Detta alternativ är den lösning som möjliggör staket på kommunala lekplatser utan att tillgängligheten på lekplatsen begränsas, men det kommer dock ändå att medföra ekonomiska konsekvenser för både kommunens investeringsbudget och driftsbudget, eftersom staket måste köpas in och installeras, och trimning måste ske 1 ggr/v.

Bilaga 1 Lekplatser Tierps kommun

Lekplatsnamn/gatuadress	Delvis staket	Helt inhägnad
Tierp		
Linbaneparken, Killingvägen		
Jeepen, Stenbocksvägen		
Havet, Fågelvägen		
Lekplats Fiskvägen		
Sagoparken, Östra Tämnavägen	X	
Lekplats Kronplan		
Pyramiden, Kyrkogatan		
Safariparken, Jans Gränd	X	
Centralskolan	X	
Aspenskolan	X	
Förskolan Humlegården		X
Förskolan Kvarnbacken		X
Förskolan Norrskenet		X
Förskolan Traktorn		X
Förskolan Vallskoga		X
Örbyhus		
Gröna Parken, Tegelsmoravägen	X	
Kvarnparken, Kvarnvägen		
Örbyhus skola	X	X
Förskolan Paletten		X
Förskolan Skogsbacken		X
Tobo		
Tobo lekplats, Bruksgatan	X	
Förskolan Regnbågen		X
Månkarbo		
Månkarbo lekplats, Ilmarsbergsvägen		
Tallbacksskolan	X	
Förskolan Tallbacken		X
Kyrkbyn		
Kyrkbyns lekplats, Onstavägen		
Kyrkskolan	X	
Förskolan Kyrkbyn		X

Söderfors		
Ankarparken, Strömgatan	X	
Västermalmsvägen		
Höftesvägen		
Bruksskolan	X	
Förskolan Bruket		X
Mehedeby		
Mehedeby lekplats, Blåbärsvägen		
Mehede skola	X	
Förskolan Mehede		X
Karlholm		
Karlholm lekplats		
Nöttö lekplats		
Björkängsskolan	X	
Förskolan Gullvivan		X
Skärplinge		
Skärplinge lekplats	X	
Ol-Andersskolan	X	
Förskolan Linnean		X